

Posudek vedoucího diplomové práce Václava Zajíce

Čas lidského života v Nietzscheho druhé Nečasové úvaze

Předloženou práci kolegy Zajíce považuji za exemplární ukázkou toho, jak by měla vypadat kvalifikační práce z oboru filosofie. Považuji za privilegium, že jsem směl práci vést, byť má činnost byla limitována autorovou samostatností a kompetentností. Vznik a vývoj práce jsem sledoval během společného semináře na téma vepsané do diplomové práce, který probíhal v letním semestru 2010 a v zimním semestru 2010/11. Část práce autor rovněž publikoval v kolektivní monografii.

Autor si dokonale přivtěлил metodu fenomenologické deskripce a filosofickou důkladnost. Dokáže vytěžit maximum z filosofického tématu a myslí svou hlavou. To považuji za nejdůležitější. Více coby učitel nemohu ani chtít a považuji potud v tomto případě svou pedagogickou činnost za úspěšnou.

V intepretované pasáži z druhé *Nečasové úvahy* postrádám zdůraznění motivu „světa“, protože ten je spolu s časovým vědomím hlavním významem „antropologické diference“ mezi člověkem a zvířetem. A přitom apofantický význam „pocitů“ přeci odkrývá právě svět, resp. rozsvěcuje ho tak, že teprve vůbec se člověka do-týká. Nietzsche je spíše myslitelem „světa“, máme-li se držet klasických témat speciálních metafysik (*theologia, cosmologia, psychologia*). A potud by analýza funkce pocitů měla dle mého směřovat tímto směrem. Důraz na časovost přeci jenom svádí k domněnce, že se tu hraje o racionální subjektivitu, která naopak má být u Nietzscheho eliminována.

Důraz na samotný čas oproti pouhému prožitku času je však potřeba ustavičně opakovat. Autor správně jde cestou analytické deskripce okamžiku, což je relevantní nejen pro budoucí Nietzscheho vývoj kulminující v Zarathrustově „Vidění a hádance“ (či Tváři a hádance: něm. *Vom Gesicht und Rätsel*), ale především pro věc samu. Protože čas, jak ukazují klasičtí autoři od Aristotela nejméně po Kierkegaardu, je neadekvátněji zpřístupněn právě okamžikem, který je vyhocením vzájemného křížení temporálních dimenzí, jež se mnohdy teprve vůbec v okamžiku jako takové ustavují a významově orientují, tzn. ovšem: rozsvěcuje „vždy zcela konkrétní existenciální souvislost lidství a světa“, resp. svět samotný. Náhlostní povaha okamžiku pak podle mého soudu musí vést k tomu důsledku, kterým je Nietzscheho myšlenka „věčného návratu téhož“.

Práci hodnotím jako výtečnou. Ba se domnívám, že s nepatrnými úpravami je hodna knižní publikace.

12. IX. 2011

doc. Aleš Novák, Ph.D.